



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 9. Vtrùm prouidentia diuina consistat in actu intellectus, vel in
actu voluntatis, vel in vtroque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

peccatum, non obstat, quominus tale peccatum in suo signo posteriori sit exiturum de facto, imo necessariò necessitate consequente: ita eadem indifferentia, potentiaque antecedens, quam habebit Antichristus ad impediendum mediâ omissione peccati sui præscientiam Dei, reuelationemque, & fidem de ipso peccato, atque adeò certitudinem vel indistinctam ab eis, vel in eis fundamentam de existentia futurâ eius, non obstat, quominus talis præscientia, reuelatio, fides, & certitudo existant de facto, imo necessariò necessitate consequente. Ex quibus tum argumenti oppositi patet solutio; tum aliorum, si quæ opponantur, prompta solutio erit.

QVAESTIO IX.

Vtrum prouidentia diuina consistat in actu intellectus, vel in actu voluntatis, vel in utroque.

168 **C**ertum est apud omnes, & notum ex hæcenus dictis, ad prouidentiam diuinam, atque ad eam ad prædestinationem, & reprobationem tam actus intellectus, quam actus voluntatis necessarios esse. Nam sine intellectu ducente voluntas nihil potest decernere; & sine decreto voluntatis nihil potest intellectus ad executionem perducere, prout ad omnem prouidentiam necessarium est. Solùm igitur controuertitur, an prouidentia formaliter, & directè consistat in actibus intellectus, suppositis, vel connotatis actibus voluntatis; vel contra in actibus voluntatis, suppositis, vel connotatis actibus intellectus; vel in utriusque ex æquo.

169 **T**riplex est sententia. Prima asserentium prouidentiam, & prædestinationem directè in actu intellectus consistere connotante actum voluntatis. Ita videtur sentire S. Tho. 1. par. quæst. 22. artic. 1. & quæst. 23. artic. 6. & tradunt ibi communiter Thomistæ, Caiet. Bann. Zunel, Nauarrete, Nazarius, Albelda, & alij. Qui in illo suo imperio monastico, de quo egimus quæst. 6. essentiam prouidentia, atque prædestinationis constituunt. Consentiant ex nostris Bellarmin. tom. 4. lib. 2. de Gratia, & liber. arbit. cap. 9. fine, Valent. 1. par. quæst. 22. punct. 1. & quæst. 23. punct. 2. Fonseca tom. 3. Metaph. lib. 6. cap. 2. quæst. 5. sect. 2. Granad. 1. par. controuer. 4. tract. 5. disput. 2. Ruiz tom. de Prouiden. disput. 3. lect. 3. & apud eos alij. Ex quibus nonnulli, non admittentes imperium Thomisticum, in scientiâ practicâ, quæcunque illa sit, constituunt essentiam prouidentia. Secunda sententia in actu voluntatis connotante actum intellectus ponit essentiam prouidentia, & prædestinationis. Eam tenent S. Bonauen. in 1. distinct. 40. artic. 1. quæst. 2. Scot. ibi quæst. 1. Soar. lib. 1. de Prædestin. cap. 17. Vazq. 1. par. disput. 87. cap. 3. Less. de Prædestin. lect. 2. §. 1. & alij. Tertia sententia est prouidentiam, & prædestinationem vtrumque actum dictum complexi simul, & directè. Ita Molin. 1. par. quæst. 22. artic. 1. disput. 1. §. Quod si petas. & quæst. 23. artic. 1. disput. 2. §. Statuenda est. Becan. cap. 1. 4. quæst. 2. Herice disput. 22. cap. 6.

cum alijs ex Antiquioribus, quos referunt Soar. & Ruiz.

Tota hæc controuersia est de nomine, & 170 parui momenti, vt bene notant Valent. Soar. Vazq. & alij. In eo enim versatur cardine, an nomine prouidentia, vel prædestinationis directè actus intellectus, vel potius actus voluntatis, vel simul vterque significetur iuxta communem acceptionem. Breui me expedio.

Propositio vnica.

Prouidentia, & prædestinatio interdum ad actus intellectus diuini, interdum ad actus diuinæ voluntatis referuntur. Proprius tamen videntur accipi pro actibus diuinæ voluntatis prout connotantibus actus diuini intellectus. 171

Prior pars propositionis ex sacra Scripturâ, & Patribus potissimum petenda est. Et primùm de prouidentia constat, referri ad intellectum in Scriptura, quoties per verba significantia cognitionem mentio eius habetur. Exodi 2. *Respexit Dominus filios Israel.* Exodi 3. *Vidi afflictionem populi mei.* Iob. 34. *Oculi enim eius super vias hominum.* Ad Rom. 11. *O altitudo diuinarum sapientia, & scientia Dei; quam incomprehensibilia sunt iudicia eius!* &c. Quæ verba & similia passim repetantur: Ambros. etiam in illud ad Rom. 12. *Prouidentes bona.* Anselm. in Elucidario circa medium. Beda tom. 5. in lib. Cui titulus *Mundi constitutio* prope finem Nazian. orat. 2. in Iulian. sub initium. Basil. homil. in Psal. 48. col. penult. Boet. & S. Tho. relati à nobis supra quæst. 1. expressè dicunt, prouidentiam esse actum rationis, seu cognitionis, quo præcognoscuntur futura. Id ipsum constat specialiter de prædestinatione iustorum, quam sæpe nomine præscientia, aut cognitionis significat Scriptura. Ad Rom. 11. *Non repulit Dominus plebem suam, quam præsciuit.* 2. ad Timoth. 2. *Nouit Dominus, qui sunt eius.* 1. Petri 1. *Electis secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem.* & sæpe alibi. Consentiant in eodem modo loquendi Patres August. lib. de Dono perseverantia cap. 17. & 18. Prosper lib. 1. de Vocat. Gent. cap. 10. & ad Excerpta Genuesium in dub. 8. & ad Capitula Gall. cap. 15. Anselm. in locum citatum ad Rom. 11. Fulgent. lib. 1. ad Monim. cap. 24. prope medium, & cap. 26. circa principium. Beda in Collectaneis ad Epistolas Pauli varijs in locis, Auctor Hypognost. apud August. lib. 6. paulò post principium. Gregor. in lib. 4. Reg. cap. 14. lib. 5. versus finem, & alij. Aduerto tamen in huiusmodi testimonijs Scripturæ, & Patrum nullatenus posse esse sermonem de imperio illo à nobis reiecto dictæ quæst. 6. quod non tam scientia, aut notitia, quam impulsus quidam dici potest iuxta eius Assertores, sed de scientiâ aliâ practicâ, qua ad prouidè decernendum aliquid voluntas diuina mouetur.

Iam prouidentiam referri ad voluntatem Dei constat ex illis Scripturæ locis, in quibus cura dicitur Sapien. 6. *Equaliter est illi cura de omnibus.* 1. Petri 3. *Quoniam ipsi est cura de vobis.* Cura enim ad voluntatem pertinet. Sub quo nomine de prouidentia differunt Ambros. lib. 1. Offic. cap. 13. & 1. Corinth. 1. par. 4. Nazanz. orat. 3. in Iulian. 172

Julian. versus medium, Gregor. lib. 24. moral. cap. 11. alias 26. Chrysoft. 1. ad Timoth. 5. homil. 14. sub initium, Hugo Victorin. lib. 1. de Sacramen. par. 2. cap. 19. Damasc. & Nemesius expressè asserunt, providentiam esse actum voluntatis, ut vidimus quæst. 1. De prædestinatione etiam constar, sapissimè sub nomine electionis, propositi, dilectionis, & complacentiæ, qui sunt actus voluntatis, in Scriptura significari. Math. 20. *Pauci verò electi*. Ioan. 13. *Ego scio quos elegerim ad Ephes. 1. Prædestinavit nos secundum propositum voluntatis suæ.* & iterum. *Prædestinati secundum propositum.* Quæ phrasi sæpe utitur Apostolus 2. ad Timoth. 1. Ad Rom. 4. 8. & 9. ibi. *Ut secundum electionem propositum Dei maneret.* Ibidem. *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Et infra. *Cuius vult, miseretur, & quem vult, indurat.* Lucæ 12. *Complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Auguit. etiam prædestinationem ad voluntatem refert, vocans eam præparationem gratiæ, & beneficiorum Dei lib. de Prædest. Sanctor. cap. 10. & de Dono persever. cap. 14. Quod magis declarat Fulgentius lib. 1. ad Monim. cap. 7. dicens. *Utrumque autem prædestinando Deus præparavit in illâ incomutabili voluntate, in qua sic futurum effectum hominis venouandi disposuit.* Consentit Prosper ad Capitula Gallorum cap. 8. & alij.

173

Venio ad secundam partem propositionis. Quam probò primò: quia nomen *providentia*, etli, spectatà eius origine, ad intellectum pertinere videatur; at iuxta vulgatum eius usum actum potius voluntatis sedulum, accuratum, & prouidum, atque adeò connotantem consilium prudens intellectus videtur directè significare. Prouidere enim propriè est, aliquid prudenter disponere, determinare, & statuere, maturè, & ante tempus illud, in quo est exequendum. Nomen autem *prædestinatio* propriè actum voluntatis significat iuxta illud 1. ad Corinth. 9. *Vnusquisque prout destinavit in corde suo.* De quo plura diximus quæst. 3. Id quod satis clarè videtur denotare ipse Paulus ad Rom. 8. condistinguens prædestinationem à præscientiâ. Ibi *Quos præsciuit, & prædestinavit.* Secundò *providentia*, & *prædestinatio* actum Dei liberum significant, ob quem ei debetur actio gratiarum: libertas autem non actibus scientiæ, sed actibus voluntatis conuenit. Tertio *providentia* actum Dei significat, à quo causatur ordinatio rerum ad extra: *prædestinatio* autem actum, per quem infallibiliter Prædestinati ad gloriam cum effectu perducuntur. Quæ omnia propriè, & immediatè conueniunt actibus diuinæ voluntatis, quàm intellectus. Igitur *providentia*, & *prædestinatio* directè actus diuinæ voluntatis significant, quibus Deus res præordinat in suos fines; conceptos tamen prudentissimè, maturè, prouidè, ex peculiari notitiâ ipsorum finium, & mediolorum. Quod est, significare indirectè actus intellectus diuini, quibus Deus ducitur ad prouidendum. Et consequenter conceptus per eadem nomina significatus directè in actibus intellectus consistit. De reprobatione idem censendum. Nam Reprobi dicuntur communiter præciti; quod pertinet ad intellectum. Tum despecti, repulsi, reiecti; quod pertinet ad voluntatem. Reprobatio autem propriè sumpta aequè, ac prædestinatio, videtur actum diuinæ voluntatis directè, obliquè autem actum diuini intellectus significare.

QVAESTIO X.

Utrum de ratione prouidentia diuina sit consequi finem intentum.

DVplex finis spectari potest in prouidentia Dei. Alter particularis, quale est particulare bonum alicuius creaturæ. Alter vniuersalis, quale est bonum vel alicuius communitatis creaturarum, vel totius Vniuersi, vel ipsius Dei. Ad cuius gloriam cuncta ordinantur, iuxta illud Prover. 16. *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus.* Certum est ergo, de facto nullam esse prouidentiam, per quam finis aliquis vniuersalis non obtineatur, saltem enim ille vltimus diuinæ glorificationis, atque ostensionis attributorum Dei nunquam non obtinetur. Superest igitur duplex difficultas in hac quæstione examinanda. Prima, an aliqua sit de facto prouidentia Dei, quæ finem suum particularem non consequatur. Secunda, an sit possibilis prouidentia in Deo, quæ nullus finis intentus obtineatur adhuc vniuersalis.

Circa primam difficultatem Caiet. 1. par. 173 quæst. 22. artic. 1. Bann. & Ripa ibidem. Nauaret. tom. 2. controuer. 30. & Alvarez de Auxilijs disput. 30. num. 4. vniuersaliter affirmant, nullam esse prouidentiam in Deo, qua finis, etiam particularis, reuerà intentus à Deo non obtineatur. Si quando enim aliquis videtur non obtineri, tunc illum non verè, sed apparetur tantum esse intentum à Deo. Consentunt, licet diuersâ viâ, quidam Recentiores ex nostris, quorum meminimus supra quæst. 5. num. 69. dicentes, diuinam prouidentiam semper assequi finem intentum, eâ ratione, qua intentus est; licet absolute illum non assequatur. Communis autem Theologorum sententia est, diuinam prouidentiam non semper assequi particularem finem, in cuius consequutionem reuerà dirigit, & exequitur media. Ita Molin. 1. par. quæst. 22. artic. 1. disput. 2. Valent. ibidem punct. 1. §. *Est autem.* Vazq. disput. 87. cap. 4. Soar. lib. 1. de Prædestin. cap. 18. & num. 7. & lib. 2. de Concursu Dei cap. 7. num. 18. & 19. & Relect. de libertate voluntatis diuinæ disput. 1. sect. 2. & in Metaphys. disput. 13. sect. 10. num. 11. Arrub. 1. par. disput. 69. cap. 2. Herice disput. 21. à num. 21. Ruiz tom. de Prouiden. disput. 4. Grand. tract. 3. disput. 1. Tann. disput. 3. quæst. 1. dub. 4. Heilm. tit. 14. disput. 3. Fasolus quæst. 22. artic. 1. dub. 2. à num. 10. Gonzalez 1. par. disput. 65. sect. 3. num. 19. Apud quos alij plures. Et tenet expressè S. Tho. quæst. 6. de Verit. artic. 1. & 3. in corpore, & in 1. distinct. 10. quæst. 1. artic. 2. Videtur etiam 1. par. quæst. 22. artic. 2. & lib. 3. contra Gent. cap. 94.

Circa secundam difficultatem non ita expressè loquuntur Doctores. Sentire tamen videntur communiter, de ratione diuinæ prouidentia esse, ut aliquis finis per eam obtineatur; dum prouidentiam non consequentem particularem finem idcirco vindicant ab omni imperfectionis notâ; quia, inquit, Deus iustissimus de causis, & ob altiores, vniuersaliorisque fines, quos assequitur, prudentissimè permittit, & nem